

2013

IX. évfolyam 7. szám

Gyűjteményi Szemle

paksi atomerőmű

Szerkesztette: Beregnyei Miklós

Kiadja az Atomenergetikai Múzeum

Felelős kiadó: dr. Kovács Antal kommunikációs igazgató

ISSN 1786-9269

Címlapfotó: Az OVIT szakemberei szerelik a 400 kV-os szakaszolót
a szabadtéri kiállítás helyszínén

Borító és tördelés: Schubert Miklós, Szabó Szabolcs

Készült: az MVM PA Zrt. Nyomdaüzemében

Felelős vezető: Gergely Judit Etel

Az atomkorszak hajnalán

Az Országos Béketanács „Mi van a nagyvilágban?” című külpolitikai füzetsorozatának 45. füzeté 1955. novemberében jelent meg a fenti címmel. A füzetet Bence Eszter, a múzeum könyvtárosa ajándékozta a könyvtárunknak, ezzel is gyarapítva a könyvtári állományunk azon becses darabjait, amelyek az 1950-es években jelentek meg, vagyis az atomenergetika magyarországi megjelenésének hírvivői ezek a kiadványok.

A 45-ös számban terjedelmes anyag jelent meg a Genfben, 1955. augusztus 8-20. között megrendezett világkonferenciáról, amelyen az atomenergia békés felhasználásával kapcsolatos kérdésekről tanácskoztak és a konferencia jelszava „Az emberiség szolgálatába az atomerőt”.

A tanácskozásnak nagy visszhangja volt hazánkban is, hiszen még a Tolnai Napló is több alkalommal tudósított az eseményről. Magyarországot az alábbi személyek képviselték: Sebestyén István, a vegyipari és energiaügyi miniszter helyettese, Szabó Ferenc, a Minisztertanács ipari osztályának helyettes vezetője, Jánossy Lajos Kosuth-díjas fizikus, akadémikus, Simonyi Károly, az MTA KFKI igazgató-helyettese, a BME tanszékvezetője, valamint Pál Lénárd fizikus, az MTA KFKI mágneses osztályának vezetője.

A már említett 45. számú füzetben olvashatjuk Jánossy Lajos beszámolóját a „nemzetközi atomkonferenciáról”. Érdeemes szó szerint idézni egy részletet a be-

számlólóból: „Nemrég tartottam beszámolót a genfi értekezletről. Az ülésen elnöklő elvtárs úgy vezette be beszámolómat, hogy most Jánossy elvtárs arról fog beszélni, hogyan harcolt a magyar delegáció Genfben a békéért. Én kénytelen voltam megjegyezni, hogy a genfi ülés egyáltalában nem emlékeztetett harcra, mivel a legkülönbözőbb országokból összegyűlt tudósok igen barátságos hangnemben folytattak egymással eszmecserét. A barátságos beszélgetések során – különösen kezdetben – főleg a résztvevők kíváncsisága tűnt fel. Az amerikai és angol tudósok nagyrészt először látták a szovjet tudomány képviselőit és először tapasztalták e tudósok magas színvonalú képzettségét.”

Megítélésem szerint a világkonferencia összehívását nagyban befolyásolta, hogy a Szovjetunióbeli Obnyinszkban 1954. június 27-én üzembe helyezték a világ első, lakossági fogyasztásra termelő atomerőművét. Viszont Amerikában 1951. december 20-án elindították az EBR-I reaktort, amely négy égőt világított meg, de 1957. december 23-án már hálózatra termelt.

A genfi konferencia bizonyosan hatással volt a hazai politikai és gazdasági életre is, mert a Magyar Dolgozók Pártja (MDP) Központi Vezetősége (KV) 1955. november 12-én fogadta el ipari termelésünk megjavításának és műszaki színvonala emelésének feladatairól szóló határozatát.

A határozat bevezetőjében a következő elvek fogalmazódtak meg. „A Szovjetunió támogatásával 1957-ben felépül hazánkban is egy kísérleti atomreaktor. Ez lehetővé teszi a megfelelő felkészültségű káderek kiképzését és olyan tudományos és műszaki kutatások megkezdését, amelyeknek az atomenergia szélesebb területen való alkalmazását feltétlenül meg kell előzniük. A Szovjetunió nemcsak a reaktor szállításával nyújt számunkra segítséget, hanem már a múlt évtől kezdve biztosította az izotópok szállítását, s ezzel lehetővé vált a radioaktív technika kísérleti alkalmazása a legkülönbözőbb területeken. A jövőben gondoskodni kell az izotópok alkalmazásának gyors kibővítéséről, a szükséges mérőberendezések és műszerek gyártásáról. Pártunkra és kormányunkra az a feladat vár, hogy biztosítsa az atomtechnika alkalmazásának további feltételeit, előkészítse az atomenergia békés célokra való hasznosítását, s lehetővé tegye az első atomerőmű felépítését Magyarországon.”

A határozat 6. pontjában a következők olvashatók: „A Szovjetunió segítségével megépítendő kísérleti atomreaktor felhasználásával elő kell készíteni hazánkban az atomenergia békés célokra való hasznosítását, mindenekelőtt az első hazai atomerőmű létrehozását. Jelentősen ki kell szélesíteni a radioaktív izotópok ipari alkalmazását. Meg kell kezdeni az atomtechnika kifejlesztéséhez szükséges műszerek és berendezések gyártását, illetve gyártásának előkészítését.”

Az 1955-ös évben volt egy kevésbé ismert esemény, nevezetesen egy „atomkiállítás”, amelyről szintén a Tolnai Napló tudósított „Hétezren nézték meg az atomkiállítást” című cikkében (TNa, 1955. 302. sz. 2. p.). „A múlt héten érkezett megyénk-

be az Országos Béketanács vándor – atomkiállítása. A dombóvári vasútállomáson két napig, Bátaszéken egy, Szekszárdon két napig tartózkodott az atomvonat. Mindenütt nagy érdeklődés fogadta a kiállítást, a megyében mintegy hétezeren tekintették meg. A szekszárdi vasútállomáson karácsonyfa ünnepélllyel egybekötve zárták be a kiállítást, ahol a megyei békebizottság száz darab mesekönyvvel ajándékozta meg a résztvevő gyermekeket, majd délután folytatta útját az atomvonat Székesfehérvár felé.”

Az Atomenergetikai Múzeum feladatai közé tartozik az atomenergetika magyarországi elterjedésének kutatása és ennek a munkának kezdeti lépéseiből gyűjtöttem össze egy csokorra való eseményt.

Beregnyi Miklós

Zsoldos Ferenc NAÜ vendégekkel